

บทความออนไลน์

ความอบอุ่น ความทรงจำ อะไรที่ทำให้เราคิดถึง

‘ความเป็นครอบครัว’ บ้าง

คงปฏิเสธไม่ได้ว่า ข้อจำกัดของพื้นที่ใช้สอยกับค่านิยมเรื่องความเป็นส่วนตัวในปัจจุบัน ทำให้หลายคนหันมาแยกตัวอยู่เพียงลำพังในห้องขนาดเล็ก

ไม่ว่าจะเป็นหอพัก อพาร์ทเมนต์หรือคอนโดมิเนียม นัยหนึ่งมันอาจหมายถึงการซื้อพื้นที่ส่วนตัวเพื่อกันตัวเองออกจากเสียงรบกวนข่าวจากโทรทัศน์ของพ่อ หรือแ่ววดนตรีที่เราก็ได้ไม่อยากฟังจากวิทยุของแม่ หรือกระทั่งเสียงปรารภของคุณย่าคุณยาย ทั้งหมดนี้ทำให้หลายคนตัดสินใจขยับขยายที่ทางจากบ้านหลังใหญ่มาอยู่ในพื้นที่เดี่ยวเล็กแคบกว่าเดิมตัวคนเดียวเพื่อความคล่องตัวและเงียบสงบ...

แต่คงบ่อยครั้ง ที่ท่ามกลางความเงียบสงบในห้องเล็ก ๆ แห่งนั้น เรากลับหวนคิดถึงความทรงจำบางอย่างจากบ้านหลังเก่าที่เราจากมา ในความอลหม่านเหล่านั้นที่แม้จะไม่สงบนัก แต่มันคือความอบอุ่นที่เราเชื่อว่าคงทำให้หลายคนในวันหนึ่งต้องสร้างครอบครัวของตัวเอง จะอยากขยับขยายพื้นที่เล็ก ๆ ที่ตัวเองเคยฝากกายไว้เมื่อยังหนุ่มสาว กลับมาสู่การเป็นบ้านหลังใหญ่สำหรับฝากใจของตัวเองและสมาชิกคนอื่น ๆ ประกอบร่างสร้างเป็นบ้านและครอบครัวที่เราใฝ่หา และกลายมาเป็น ‘บ้าน’ ในความหมายที่โอบกอดเราไว้อย่างคำว่า ‘ครอบครัว’

เราอาจคิดถึงความเป็นส่วนตัวบ้าง ในขณะที่เดียวกันก็เป็อการทะเลาะเพื่อยึดครองพื้นที่ที่ใช่ว่วมกัน และถ้าจะให้นึกถึงเรื่องราวคงเป็นห้องครัว ห้องนั่งเล่น ที่ความทรงจำมักเกิดขึ้นที่นี่ ด้วยอาหารที่หลากหลายเสมอเพราะคนทำมักคำนึงถึงความชอบของทุกคนในบ้าน กับข้าวร้อนกรุ่นจากกระทะเพราะพ่อกับแม่เชื่อว่ามันดีกว่าอาหารแช่แข็งที่คนรุ่นลูกนิยมซื้อจากห้างสรรพสินค้าเพื่อความสะดวกสบาย ะหว่างนั้น ถ้าไม่มีใครสังเกตเห็น ใครคนหนึ่งในวงข้าวอาจเป็นน้องสาวน้องชายสักคน จะแอบหย่อนกระดูกให้เจ้าหมาที่นอนหมอบรออยู่ใต้โต๊ะ (และถ้ามีผู้ใหญ่หันมาเห็น ก็จะถูกไล่ให้ไปล้างมือก่อนกลับมากินข้าวอีกรอบแน่ๆ)

ซึ่งทั้งหมดนี้คือบรรยากาศที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างของคนแต่ละยุคสมัยเมื่อมาอยู่ร่วมกัน ทั้งเด็กที่เร่ร่อนไปกับบริเวณกว้างในบ้าน วัยรุ่นที่อยากทิ้งตัวลงในห้องเงียบ ๆ วัยทำงานที่อยากมีมุมสงบไว้ครุ่นคิด หรือรุ่นใหญ่อย่างพ่อแม่ที่ยังผูกพันอยู่กับบทเพลงยุคเดิม ๆ ที่พวกเขาเติบโตมา ตลอดจนรุ่นปู่ย่าที่อยากใช้เวลาส่วนมากนั่งดูรายการโทรทัศน์สักช่อง

ด้วยปัจจัยเช่นนี้ แม้จะสร้างบรรยากาศอบอุ่นได้ แต่สำหรับบางจังหวะคงเลี่ยงไม่ได้เลยที่รสนิยม ความชอบและความต้องการของคนในบ้านจะขัดกัน

ฟังดูอาจย้อนแย้งอยู่ไม่น้อย ที่แม่คนรุ่นเรา ๆ จะอยากได้พื้นที่เงียบ ๆ แต่ก็ยังไม่วายคิดถึงบรรยากาศของความวุ่นวายในบ้านที่เคยสัมผัสเมื่อสมัยอดีต มีผลวิจัยอ้างอิงว่าโดยธรรมชาติแล้วนั้น มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่จะสบายใจเมื่ออยู่ในสถานการณ์หรือสถานที่ที่เราคุ้นเคย ดังนั้นจึงไม่แปลกเลยที่หลายครั้งหลายคราว คนรุ่นใหม่ที่โตมากับ ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรมใหม่ ๆ จะหวนกลับไปคิดถึงบรรยากาศเก่า ๆ ที่เคยมีสมัยยังเด็กกับครอบครัว และบรรยากาศเก่า ๆ ที่ว่านั้นก็หมายรวมถึงเสียง กลิ่น ตลอดจนรสชาติอาหารที่เราจากมา โดยเฉพาะกลิ่นซึ่งเป็นประสาทสัมผัสแรก ๆ ของมนุษย์ที่มาก่อนการได้ยินหรือการมองเห็น เราจึงมีแนวโน้มจะผูกพันกับกลิ่นที่เติบโตมา ด้วยตั้งแต่ยังเด็ก

ทอม สตาฟฟอร์ด นักเขียนของ BBC อธิบายถึงความสามารถในการรับกลิ่นที่เชื่อมโยงกับความทรงจำไว้เนื่องจากประสาทรับรู้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการมองเห็นหรือการได้ยิน ล้วนต้องผ่านอวัยวะจำเพาะอย่างดวงตาหรือหู แต่ประสาทรับกลิ่นไม่ใช่ออย่างนั้นเพราะมันสามารถเดินทางโดยตรงผ่านเส้นประสาทรับกลิ่น (olfactory bulb) เข้าไปสู่สมองโดยไม่มีอะไรคั่นกลาง และนั่นเองที่ทำให้มันกลายเป็นหนึ่งในประสาทสัมผัสที่พาคนเราหวนกลับไปยังอดีตได้เร็วและง่ายที่สุด โดยเฉพาะกลิ่นที่เราอยู่ด้วยมาตั้งแต่ยังเด็ก ผูกพันและมีส่วนในการก่อร่างสร้างเรามา โดยตลอดอย่างกลิ่นของบ้าน อันประกอบไปด้วยสิ่งละอันพันละน้อยอย่างกลิ่นหอมของแดด, กลิ่นพิเศษจากกาแฟของพ่อปนกับกลิ่นอาหารเช้าของแม่, กลิ่นเย็น ๆ จากเนื้อตัวคุณยาย ทั้งหมดทั้งหมดทั้งมวลคือความพิเศษเฉพาะที่สร้างความทรงจำของเราทั้งสิ้น

อ้างอิงข้อมูลจาก

nirvana.bz/BY-RM2-Matter

<http://www.bbc.com/future/story/20120312-why-can-smells-unlock-memories?ocid=ww.social.link.email>

ที่มา <https://thematter.co/brandedcontent/nirvana-beyond-rama2-family-home-01/86708>

